

TARTU HANSA KOOL
Ainevaldkond KUNSTIAINED

Ainevaldkonda kuuluvad:

kunst 4.-9. klass

muusika 1.-9. klass,

ÕPPE-KASVATUSEESMÄRGID

Kunstivaldkonna ainete õpetamise kaudu taotletakse, et õpilane:

- on omandanud loovtegevuse ja eneseväljenduse kogemusi, tunnetab enda loomingulisi võimeid ning väärtustab isikupäraseid ja keskkonnasäästlikke lahendusi;
- kasutab loovtöodes mitmekesiseid visuaalseid ja muusikalisi väljendusvahendeid, arutleb eakohaste kultuuriliste sõnumite ja väärtushinnangute üle, oskab kujundada oma arvamust ning väljendada kunsti abil emotsioone;
- väärtustab kultuuri ja inimese loovust, osaleb nii individuaal- kui ka koostööprojektides ning peab tähtsaks lahenduste otsimist ja loovat mõtlemist;
- märkab kultuuritraditsioone ning maailmakultuuri mitmekesisust, mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas, aktsepteerib erinevaid kultuurinähtusi;
- väärtustab ja hoiab Eesti ning siin elavate rahvusvähemuste kultuuri, tunneb vastutust kultuuritraditsioonide säilimise eest, seostab kunsti ja kultuuri ning teaduse ja tehnoloogia arengut nii minevikus kui ka tänapäeval;
- omab ülevaadet kunstivaldkonnaga seonduvatest elukutsest, ametitest ja edasiõppimisevõimalustest.

ÜLDPÄDEVUSED

Kunstivaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppetöös nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi –teadmiste, oskuste, väärtushoiakute ja -hinnangute – kujundamisel on kandev roll õpetajal, kes loob oma väärtushinnangute ja enesekehtestamisoskusega sobiliku õpikeskkonna ning mõjutab õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujundamisel on oluline kooli ning kodu koostöö.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeainetes rõhutatakse kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse individuaalset ning kultuurilist mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ja muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist

kõikidesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused, ühismusitseerimine, ühistes kunstiprojektides ning valdkondlikes ja valdkondadeülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning aitavad väärtustada üksteise toetamist. Kultuurisündmustel osalemine aitab kujundada kultuurilist üksustunnet. Kunstiteoste üle arutledes harjuvad õpilased oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Pidev tagasiside andmine ja eneseanalüüsi oskuse arendamine aitavad tundma õppida oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset minapilti. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainekik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstides kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide kaudu, mis võimaldavad õpilastel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Nii individuaalselt kui ka rühmas lahendatavad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes olukordades. Kunstides saavad õpilased ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiainetes on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms rääkimine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskust ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ning loovtööde koostamine eeldab oskust mõista teabetekste ning suunab kasutama mitmesuguseid info esitamise viise (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik jms). Kunstiainetes tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides” sõnumeid ühest keelest teise.

Ettevõtlikkuspädevus. Vajalike oskuste kujunemist toetavad kunstiainetes individuaal- ja rühmatöö, uurimuslikud ning probleemipõhised ülesanded ja õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaeluga. Kunstiainetes väärtustatakse uuenduslikke ning loovaid lahendusi. Praktiline loovtegevus annab võimaluse katsetada erinevaid ideede väljendamise ja esitlemise võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust planeerima ja analüüsima, vastutama tööde lõpetamise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Matemaatika-, loodusteaduste ja tehnoloogiapädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahenduste üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse kasutama kunstimõisteid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Kunstiterminoloogias kasutatakse matemaatika ja tehnoloogia sõnavara ja mõisteid. Loomeülesandeid täites õpitakse kasutama tehnoloogiavahendeid ning innovaatilisi lahendusi, mõistma teaduse ja tehnoloogia rolli muusika ning kunsti arengus.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid info otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud infot rakendatakse loovtöodes eesmärgipäraselt. Õpitakse loominguga tegelemiseks valima ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Ollakse teadlik autoriõiguste järgimise kohustusest digikeskkonnas. Suurendatakse teadlikkust digivahendite rakendamisega kaasneva võivatest terviseriskidest ja internetis loominguga jagamise turvalisusest.

LÕIMING TEISTE AINETEGA

Nüüdisaegne kultuur on interdistsiplinaarne. Kunstiained on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning oma ajastu mõtteviisiga. Kunsti aineseks on inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm erinevates avaldumisvormides. Teiste ainevaldkondadega suhestumine on kunstivaldkonna õppeainete loomulik osa ning valdkondadeüleseks lõiminguks on palju võimalusi.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse suulist ja kirjalikku eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust ja vaadeldakse eri ajastute ning kultuuride lugusid muusikas ja kujutatavas kunstis, teatri- ja filmikunstis.

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid), samuti matemaatiliste sümbolite, kujundite ning mõistete tundmist.

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalsed. Vaadeldakse suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning eri kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ning kultuuri rolli ja muutumist ajaloo eri etappidel.

Tehnoloogia. Arendatakse käelist tegevust ning loovat mõtlemist, oskust innovaatilisi ideid kavandada ja praktikas ellu viia (loomisprotsess, tehnoloogiad ja tehnikad).

Kehaline kasvatus. Arendatakse kehatunnetust, tähelepanu, motoorikat, reageerimiskiirust ja koordineerimist.

LÄBIVATE TEEMADE RAKENDAMINE

Kunstiaineid on võimalik seostada kõigi läbivate teemadega. Õppekava läbivaid teemasid peetakse silmas valdkonna õppeainete eesmärgiseade puhul, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtutakse kooliastmest ning õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kujundatakse iseseisva õppimise ja tegutsemise oskust, mis on oluline alus elukestva õppe harjumuste ning hoiakute omandamisel. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpilaste suhtlus- ja koostööoskusi, mis on olulised tulevases tööelus. Kunst ja muusika võimaldavad õpilastel teadvustada oma võimeid ja huvisid, omandada nii ainealaseid kui ka üldisemaid mõtlemis- ning tegutsemisstrateegiaid. Tutvutakse kunstide mitmekülgsede väljunditega igapäevaelus, kunstidega seotud ametite ja elukutsetega, võimaldatakse vahetult kokku puutuda töömaailmaga, nt külastades loomeettevõtteid. Õpilastele tutvustatakse ainevaldkonnaga seotud erialasid ja edasiõppimise

võimalusi.

Keskkond ja jätkusuutlik areng. Teabekeskond. Need teemad hõlmavad mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ja visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendid, keskkonna visuaalne ning heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse probleemidega. Teadvustatakse ümbritsevat loodus- või tehiskeskkonda loomingu allikana ja õpitakse keskkonda säästma. Väärtustatakse pärandkultuuri ning rahvuskultuuri jätkusuutlikku arengut. Osatakse näha võimalusi taaskasutuseks, analüüsitakse tehiskeskkonna objekte ökoloogilisest, esteetilisest ja eetilise vaatepunktist.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning ideesid katsetama ja ellu viima.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ning töökeskkonnas toime tuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiainetes teadvustatakse kunstidega tegelemise emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kujutavas kunstis kasutatakse materjale, töövahendeid ja instrumente, mille juures tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe.

Väärtused ja kõlblus. Kultuuriline identiteet. Õppesisus ja -tegevustes tutvutakse kohaliku, Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus, pärandkultuuri arenemist tänapäevases globaliseeruvast maailmas. Kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide loomulist väljendamist. Õpilasi suunatakse osalema ühiseid väärtusi kujundavatel kunstisündmustel (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel.

1. klass – 2 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega , selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas
  - mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu
  - kasutab keha-, ja rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes
  - väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu
  - õpilane tunnetab ning väljendab muusika sisu ja meeleolu liikumise kaudu
  - tantsib eesti laulu- ja ringmänge
  - kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit.
- laulab peast laule: „Eesti hümn“, „Tähestiku laul“ „Lapsed tuppa“ , „Talvelaul“, „Pesapuu“

Põhimõisted:

- SO, MI, RA astmete tundmaõppimine, laulmine käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi
- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes : TA, TI-TI, TA-A, ühelöögiline paus
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, kordusmärk, refrään, noodijoonestik, noodipea, noodivars, helilooja

Praktilised tööd ja IKT:

- põhirõhk muusikalis- mängulisel liikumisel
  - tutvustatakse erinevaid allikaid temaatiliste muusikaklippide vaatamiseks
  - muusikateooriaga seotud interneti allikate tutvustamine
  - Lõbusad arvutimängud. Seotud muusikalise kirjaoskusega. Kinnistavad rütmivorme jms
- <http://www.happynote.com/music-notes.html>

Õpitulemused_1. klass (muusika)			
	1. trimester	2. trimester	3. trimester
LAULMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • laulab eesti rahvalaule (sh regilaule); • laulab peast ühislause: „Vallatu tee“ (K. Levin), Tähestiku laul“ (R. Kangro). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega; • õpib tundma relatiivseid helikõrgusi (astmeid) SO, MI, RA-d ja eristab neid kuuldeliselt; • laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi; • lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust; • laulab peast ühislause: Eesti hümn“ (F. Pacius) „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus), „Talvelaul“ (U. Oja). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku hingamisega, selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab rütmiseeritud astmete ja noodipildi järgi; • kasutab lauldes õpitud relatiivseid helikõrgusi; SO, MI, RA ja neile vastavaid käemärke; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule; • laulab peast ühislause: „Väike muusik“ (A. Martensoo), „Pesapuu“ (K. Murand), „Kevadel“ (Lastelaul).
MUUSIKA KUULAMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala sisu ja meeleolu; • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; • on tutvunud karakterpalu kuulates 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eristab kuuldeliselt laulu- ja pillimuusikat; • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara; • külastab muusikalise kogemuse ja silmaringi avardamiseks võimalusel 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi omandatud muusika oskussõnadega; • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; • väärtustab enese ja teiste loomingut.

	muusika põhiliste väljendusvahenditega.	kontserte nii koolis kui ka väljaspool kooli.	
PÕHIMÕISTED. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS.	<p><i>Õpilane</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab allolevate helivältuste , rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A , ühelöögiline paus; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust: meetrum, pulss, rõhulised ja rõhuta helid; • teab mõistete luuletaja, helilooja tähendust; • oskab võrrelda kõrget, madalat, valjut ja vaikset heli. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eristab laulu- ja pillimuusikat; • teab mõistete piano (p), forte (f) tähendust; • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja oskab neid kasutada: noot, noodipea, noodijoonestik, takt, taktijoon, lõpujoon, taktimõõt, lõpumärk, kordusmärk; • oskab rakendada rütmiharjutustes ja laulude kaasmängus 2- ja 3-osalist taktimõõtu; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kasutada musitseerimisel märke p, (piano) f, (forte); • tunneb õpitud rütmivorme ning oskab neid kasutada rütmülesannete lahendamisel; • tunneb 2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi; • tunneb astmeid SO, MI ja RA ning oskab neid kasutada laulmises ja pillimängus.
LIIKUMINE JA PILLIMÄNG	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha- ja rütmipillidel; • väljendab liikudes muusikapala karakterit. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; • tantsib eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib võimalusel eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • rakendab pillimängu valdavalt laulude kaasmängu.

2. klass – 2 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega , selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu
- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu
- õpilane tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge
- kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud oskussõnavara
- laulab peast ühislauke: „Eesti hümn“, „Kõrv oli lukus“, „Mutionu pidu“, „Laste marss“, „Mesilind“

Põhimõisted:

- laulab meloodiat astmete ja käemärkidega JO, LE, MI, SO, RA, RA1, SO1
- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes: TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, ühelöögiline paus
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
- meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kahekordne taktijoon, kordamismärk , noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, JO-võti ,solist, ansambel , koor, forte, piano.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- põhirõhk muusikalis- mängulisel liikumisel
  - tutvustatakse erinevaid allikaid temaatiliste muusikaklippide vaatamiseks
  - muusikateooriaga seotud interneti allikate tutvustamine
  - Lõbusad arvutimängud,seotud muusikalise kirjaoskusega, kinnistavad rütmivorme jms
- <http://www.happynote.com/music-notes.html>

Õpitulemused_2. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
LAULMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • arendab eneseväljendusoskust nii muusikatunnis kui ka klassi ja koolivälises tegevuses (koorid, ansamblid, solistid, pillikoosseisud jms); • laulab peast ühislause: „Kellel neli kaunist kleiti“ (E. Tamberg), „Mehikene metsas“ (E. Humperdink) 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi; • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris; • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule: • laulab peast ühislause: Eesti hümn“ (F. Pacius), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); „Muti metroo“ (R. Päts) 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab õpitud relatiivseid helikõrgusi (astmeid): JO, LE, MI, SO, RA; • arendab eneseväljendusoskust nii muusikatunnis kui ka klassi ja koolivälises tegevuses (koorid, ansamblid, solistid, pillikoosseisud jms); • laulab peast kooliastme ühislause: „Seitsme maa ja mere taga“ (R. Eespere), „Kaks Otti“ (A. Oit), „Mesilind“ (J. Tuksam)
MUUSIKA KUULAMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, dünaamika) 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;

	<p>ja muusikapala ülesehitus);</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; • on tutvunud eesti rahvalaulu ja rahvapillidega (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill). 	<p>oskussõnavara;</p> <ul style="list-style-type: none"> • külastab muusikalise kogemuse ja silmaringi avardamiseks võimalusel kontserte nii koolis kui ka väljaspool kooli; • väärtustab enese ja teiste loomingut. 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab kuuldeliselt laulu ja pillimuusikat; • kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi omandatud muusika oskussõnadega.
PILLIMÄNG ja LIIKUMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • on omandanud võimalusel plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib võimalusel eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • rakendab pillimängu valdavalt laulude kaasmänguna.
PÕHIMÕISTED. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ja kasutab neid muusikalistes tegevustes : TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, ühelöögiline paus; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides; • mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade- kommete- ja lauludega (Vastlapäev);

	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära oskab nimetada eesti rahvapille (kannel, Hiiu kannel, lõõtspill, torupill, sarvepill, vilepill); • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade-kommete- ja lauludega (Mardi- ja Kadripäev); • mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, forte, piano. 	<p>lauldes;</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade-, kommete, ja lauludega (Jõulud); • mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: koor, ansambel, solist, rahvapill, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor, muusikapala, salm, refrään, kaasmäng, eelmäng, vahemäng, rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat, latern, segno, volt. 	<ul style="list-style-type: none"> • mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämber), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat, rahvalaul, eeslaulja, ühe- ja kaherealine rahvalaul, rahvatants.
--	--	---	---

3. klass – 2 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega, selge diktsiooniga emotsionaalselt üksi ja rühmas
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu
- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes.
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge
- omandab võimalusel plokkflöödi ja/või väikekandle esmased mänguvõtted
- väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu
- laulab peast ühislaulu: „Eesti hümn“, „Teele, teele kurekesed“, „Aeg“, „Esimene lumi“

Põhimõisted:

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides; mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes
- õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida
- mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes
- mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
- meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana
- koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja,
- muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, kaasmäng,
- rütm, meloodia, tempo, kõlavärv (tämbel), vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat

märkide latern, volt, tutvustamine laulurepertuaariga

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- omandatakse võimalusel plokkflöödi ja/või väikekandle esmased mänguvõtted.
- põhirõhk muusikalise mängulisel liikumisel
- tutvustatakse erinevaid allikaid temaatiliste muusikaklippide vaatamiseks
- muusikateooriaga seotud interneti allikate tutvustamine
- Lõbusad arvutimängud, seotud muusikalise kirjaoskusega, kinnistavad rütmivorme jms

<http://www.happynote.com/music-notes.html>

Õpitulemused_3. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
LAULMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja vaba hingamisega; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • arendab eneseväljendusoskust nii muusikatunnis kui ka klassi ja koolivälises tegevuses (koorid, ansamblid, solistid, pillikoosseisud jms); • laulab peast ühislaulu: „Teele, teele kurekesed“ (Tuntud lastelaul); „Kinga rock“ (Jorma Ollaranta). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • laulab lihtsat meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi; • laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning vastavalt võimetele ühe- ja/või kahehäälses kooris; • laulab peast ühislaulu: „Aisakell“ (rahvalaul Ameerikast); „Esimene lumi“ (V. Loosaar/ A. Norak); Eesti hümn“ (F. Pacius); • laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas; • laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab õpitud relatiivseid helikõrgusi (astmeid): JO, LE, MI, NA, SO, RA, DI, JO; • arendab eneseväljendusoskust nii muusikatunnis kui ka klassi ja koolivälises tegevuses (koorid, ansamblid, solistid, pillikoosseisud jms); • laulab peast kooliastme ühislaulu: „Kevadpidu“ (lastelaul) „Emakesele“ (M. Härma)
MUUSIKA KUULAMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud karakterpalu kuulates muusika väljendusvahenditega (meloodia, rütm, tempo, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab ning iseloomustab kuulatava muusikapala meeleolu ja karakterit, kasutades õpitud 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil;

	<p>dünaamika ja muusikapala ülesehitus);</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suuliselt või muul looval viisil; • väljendab muusika meeleolu ja karaktereid kunstiliste vahenditega. 	<p>oskussõnavara;</p> <ul style="list-style-type: none"> • külastab muusikalise kogemuse ja silmaringi avardamiseks võimalusel kontserte nii koolis kui ka väljaspool kooli; • väärtustab enese ja teiste loomingut; • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab kuulatavat muusikat suunavate küsimuste järgi omandatud muusika oskussõnadega; • eristab kuuldeliselt marssi, valssi ja polkat; • seostab muusikapala selle autoritega;
PILLIMÄNG ja LIIKUMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel; • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes ja/või ostinatodes; • on omandanud võimalusel plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides; • kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks; • seostab muusikapala selle autoritega. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu; • tantsib võimalusel eesti laulu- ja ringmänge; • kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid; • rakendab pillimängu valdavalt laulude kaasmänguna.
PÕHIMÕISTED. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes; • tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides;

	<p>tähendust ja kasutab neid muusikalistes tegevustes : TA, TI-TI, TA-A, TA-A-A, TI-RI-TI-RI, TA-I-RI, ühelöögiline- ja kahelöögiline paus;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära ja oskab nimetada eesti rahvapille; • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade- kommete- ja lauludega (Mardi- ja Kadripäev); • mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana, forte, piano, crescendo, diminuendo, kaanon; 	<p>musitseerides;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes; • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade-, kommete, ja lauludega (Jõulud); • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor; rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, piano, forte, fermaat. 	<ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud erinevate eesti rahvakalendri tähtpäevade- kommete- ja lauludega (Vastlapäev); • õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida; • on tutvunud heliloojate elu ja loominguga (G. Ernesaks,; M. Härma, W. A. Mozart); • mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, ostinato, kaasmäng, eelmäng, vahemäng.
--	---	---	---

4. klass – 2 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; on teadlik häälehoiu vajadusest
- rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes
- laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge
- kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi
- arendab muusikalist mõtlemist ja loovust omaloomingu kaudu
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu
- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille kaasmängudes
- muusika kuulamisega arendab muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.
- kasutab muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel
- rakendab musitseerides võimalusel kuuekeelse väikekandle ja/või plokkflöödi mänguvõtteid
- laulab peast ühislause: „Eesti hümn“, „Laulurõõm“, „Püha öö“

Põhimõisted:

- mõistab kahe- kolme ja neljaosalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
- kasutab laule õppides relatiivseid helikõrgusi (astmeid) ning seostab neid absoluutsete helikõrgustega (tähtnimedega);
- eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi
- mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas:
- viiulivõti, klaviatuur, helistik, toonika ,eeltakt, improvisatsioon, duur-helilaad, moll-helilaad, hääleliigid (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass) instrumentaalmuusika pillirühmad (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid)

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- oskab kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning vormistada tekste.
- arendab võimalusel plokkflöödi ja /või väikekandle mänguvõtteid.
- põhirõhk liikumistegevusel
- kinnistab võimalusel muusikateoreetilisi küsimusi mänguliselt ristsõnade koostamisega Hot Potatoes programmis või ka <http://puzzlemaker.discoveryeducation.com/>

Õpitulemused_4. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Laulmine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; • mõistab laulupeo traditsiooni ja tähendust; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab eakohaseid ühe- ja kahehääelseid laule ja kaanoneid ning eesti rahvaste laule; • oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides, mõistab oma panust ning toetab ja tunnustab kaaslasi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides • teadmisi muusikast ning väljendab • erinevates muusikalistes tegevustes oma • loomingulisi ideid; • oskab laulda eesti rahvalaulu (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislause.
Muusika kuulamine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit); • teab erinevaid kooriliike: mudilas-, laste-, poiste, nais-, mees-, segakoor ning oskab neid eristada kuulmise järgi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud pillirühmade ning karaktersemate pillide tämbri ja kõlaga; • kirjeldab ning põhjendab suunavate küsimuste ja omandatud muusika oskussõnade abil kuulatavat muusikat; • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab iseloomustada eesti rahvamuusikat: rahvalaule, -tantse, -pille ja -ansambleid; • kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.
Muusikaline kirjaoskus	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid duur- ja moll- 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab järgmiste oskussõnade 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab viulivõtme tähendust ja oskab

	<p>helilaad ning eristab neid kuulmise järgi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab järgmiste oskussõnade tähendust: eeltakt, viulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, toonika ehk põhiheli; • teab erinevaid hääleliike: sopran, alt, tenor, bariton, bass; • teab kodukoha ja eesti tuntud lauljaid. 	<p>tähendust: pilliliigid (keelpillid, puhkpillid, löökpillid, klahvpillid, eesti rahvapillid);</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kodukoha ja eesti tuntud koore ja dirigente. 	<p>seda noodijoonestikule märkida;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab oma kodukoha ja eesti tuntumaid rahvamuusika esitajaid; • tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: • rahvalaulu, -pille, -tantse; • oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi.
Pillimäng	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab üksi ja rühmas musitseerides • teadmisi muusikast; • väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid.

5. klass – 1 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- ühe- ja kahehäälsus laulmisel
- kahe ja kolmehäälsus laulmine kooris
- relatiivsete ja/või absoluutsete kõrguste kasutamine laulmisel
- muusika väljendusvahendite kasutamine erinevates muusikalistes tegevustes
- muusika kuulamisega arendab muusikalist analüüsivõimet ja võrdlusoskust.
- kasutab muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel
- esinemisvõimaluste pakkumine ning loomingulise eneseväljenduse toetamine
- erinevad õppekäigud-raamatukogud, televisioon, kontserdid, muuseumid
- laulab peast ühislaule: „Eesti hümn“, K.A. Hermann “Kui Kungla rahvas“, Kõrgemägi “Väike küünal“, Võrk “Eesti lipp“, T. Voll “Kodu“

Põhimõisted:

- mõistab kahe- kolme ja neljaosalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid muusikateoorias
- eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi
- mõistab all olevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: viiulivõti, klaviatuur, helistik, toonika ehk põhiheli, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpreet, improvisatsioon, tunneb ja eristab eesti rahvamuusikat: rahvalaulu, -pille, -tantse, oskab nimetada eesti rahvamuusika suursündmusi;
- on tutvunud valikuliselt Eesti, Soome, Vene, Läti, Leedu rahvamuusika ja pillidega
- mõistab all olevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.

Praktilised tööd ja IKT rakendamine:

- oskab kasutada arvutit ja interneti suhtlusvahendina ning vormistada tekste.
- kinnistab võimalusel muusikateoreetilisi küsimusi mänguliselt ristsõnade koostamisega Hot Potatoes programmis või ka <http://puzzlemaker.discoveryeducation.com>
- kasutab erinevaid esitlusprogramme
- noodiõpetus veebis
- külastab võimalusel kontserte

Õpitulemused_5. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
LAULMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; • on teadlik häälehoiu vajadusest; • mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ja meeleolu; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes; • laulab peast ühislaule: „My Bonnie“ (Šoti rahvalaul) „Vaikselt“ (J. Trump) „Tule metsa“ (R. Rannap) 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; • oskab kuulata iseennast ja teisi koos musitseerides; • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi; • laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius) „Eesti lipp“ (E. Vörk) 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega g–G2; • laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades; • laulab peast kooliastme ühislaule: „Karuleene Jenka“ (L. Veevo) „Merepidu“ (V. Köster)
MUUSIKA KUULAMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: melodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • kasutab muusika oskussõnu 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass); • eristab kuuldeliselt vokaal- ja instrumentaalmuusikat; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning võrdleb kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); koore ja dirigente kodukohas; • tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja

		mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.	
LIIKUMINE JA PILLIMÄNG	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille kaasmängudes ja/või ostinatodes; • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha- ja rütmipille lihtsamates kaasmängudes; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga; • tunnetab ja väljendab liikumises meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat ning vormi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab pillimängus muusikalisi teadmisi ja oskusi; • seostab absoluutseid helikõrgusi pillimänguga.

6. klass – 1 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- ühe- ja kahehäälsus laulmisel
- kahe ja kolmehäälne laulmine kooris
- relatiivsete ja/või absoluutsete kõrguste kasutamine laulmisel
- kasutab muusika väljendusvahendeid erinevates muusikalistes tegevustes
- arendab muusika kuulamisega analüüsivõimet ja võrdlusoskust
- kasutab muusika oskussõnu arvamuse avaldamisel ja põhjendamisel
- pakkuda esinemisvõimalusi ning toetada loomingulist eneseväljendust
- erinevad õppekäigud- raamatukogud, televisioon, kontserdid, muuseumid
- laulab peast ühislause: Pacius „Eesti hümn“, Vinter „Laul Põhjamaast“, Vörk „Eesti lipp“,
- F. Berat “Kas tunned maad“ ,R. Rannap “Maateadus“

Põhimõisted:

- mõistab kahe- kolme ja neljaosalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
- eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: viiulivõti, klaviatuur, helistik, toonika ehk põhiheli, eeltakt, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, tähtnimed, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, vokaalmuusika, soololaul, koorilaul, instrumentaalmuusika, interpret, improvisatsioon, andante, moderato, allegro, largo, ritenuto, accelerando, dünaamika, piano, forte, mezzopiano, mezzoforte, pianissimo, fortissimo, crescendo, diminuendo.
- on tutvunud valikuliselt Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatraditsioonide ja pillidega
- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes.

Õpitulemused_6. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Laulmine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; • on teadlik häälehoiu vajadusest; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoos-seisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab ea- ja teemakohaseid kohaseid ühe ja kahehäälsed laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; • laulab ühe- või kahehäälselt klassis oma hääle omapära arvestades.
Muusika kuulamine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning võrdleb vokaalmuusikat: hääleliike (sopran, metsosopran, alt, tenor, bariton, bass), kooriliike (laste-, poiste-, mees-, nais-, segakoor); • teab koore ja dirigente kodukohas, tuntumaid Eesti koore; • teab Eesti laulupidude traditsiooni. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud valikuliselt Soome, Vene, Läti, Leedu, Rootsi, Norra, Suurbritannia, Iiri, Poola, Austria, Ungari või Saksa muusikatradsioonidega ning suhtub nendesse lugupidavalt.
Muusikaline kirjaoskus	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • noodi-, helikõrgused, taktimõõt, seostamisoskus (astme- ja tähtnimed, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust

	<p>helikõrgustega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab duur-, moll-helilaadi ja õpitud helistike tähendust ning kasutab neid musitseerides. 	<p>helistikud ja kolmkõlad).</p>	<p>ning kasutab neid muusikalistes tegevustes;</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja eeltakti tähendust ning arvestab neid musitseerides.
Pillimäng	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab üksinda ning koos musitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • loob õpitud rütmide abil rütmirondot, rütmiketti, rütmilis-meloodilisi küsimusvastus motiive; • süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: eeltakt, viiulivõti, klaviatuur, duur-helilaad, moll-helilaad, absoluutsed helikõrgused (tähtnimed), helistik, toonika ehk põhiheli, helistikumärgid, juhuslikud märgid, diees, bemoll, bekarr, paralleelhelistikud.

II kooliaste (4.-6. klass) – 3 tundi nädalas (kunst)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

ÕPPESISU

- Kujutamine, väljendamine, kujundamine vaatluse ja mälu järgi. Kavandamine. Kompositsiooni tasakaal, dominant. Formaat ja suurusuhted. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm). Värviopetus. Puhta värvi rõõm. Sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted. Muuseumide vajalikkus.
- Inimeste, esemete ja loodusobjektide kujutamine. Lähiumbruse keskkonna ja disaini näidetega tutvumine.
- Liikumise kujutamine. Konkreetne ja abstraktne. Tehnikate loov kasutamine, segatehnikad. Erinevate kunstitehnikate materjalid, töövõtted ning –vahendid. Töövahendite otstarbekus ja ohutus. Teoste (oma loovtööde) esitlemine, valikute põhjendamine, teose analüüs.

ÕPPETEGEVUSED

- Inimeste, esemete ja loodusobjektide kujutamine – põhiliste tunnuste esiletoomine kujutamisel, proportsioonidega arvestamine kujutamisel.
- Erinevate kompositsioonelementide (joon, vorm, värv, rütm) harjutamine ja kasutamine temaatilistes töödes.
- Mitmete kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine ja loominguline rakendamine. Materjalide, töövahendite ja töökooha otstarbekas ning teisi arvestav kasutamine.
- Ruumilisuse kujutamine- esi-, kesk- ja tagaplaan, objektide kattumine.
- Pastoosne maalimine (guašš). Guašštehnika-tööjärjekorra õppimine: taust, pealemaal, viimistlus. Pastellmaali võtete õppimine.
- Värviopetus: Värvid Itteni värviringis: primaar- ja sekundaarvärvide tundmine ja kasutamine. Soojad ja külmad värvitoonid - tööd ühtses koloriidis. Disain ja kirjaõpetus: trükitähtede muutmine uueks kirjatüübiks. Arvutikirjad.
- Meeleolu ja emotsioonide kujutamine. Loovtööd pastellide ja guaššidega (aastaajad). Grataažtehnika – värvilise tausta ja joone koosmõju. Rütm, ribakujundus, rebimine, kollaažtehnika, pintsi- ja materjalitrukk.
- Geomeetiline kompositsioon: kolmnurgad, ruut, ristkülik. Mosaiik- mõiste selgitamine, ajalehest ja värvipaberitest mosaiikpildi koostamine, trükitud mosaiikpilt.
- Oma tööde esitlemine, selgitamine. Kaaslaste kuulamine ja nende tööde vaatlemine.
- Õppekäigud muuseumisse, nüüdiskunsti näitustele Tartus (Kunstnike Maja, Pildigalerii) – koostöö klassijuhatajatega ja teiste aineõpetajatega. Kunstiteoste vaatlemine ja aruteludes osalemine.
- Teemade konkurss - vaba teema pakkumised ja nendest sobivate valik klassis teostamiseks.
- Uued meediad lihtsate kujundusprogrammidega tutvumine avatud ruumis, virtuaalnäitused.
- Joonistamine ja maalimine piiratud ja piiramata pinnal (heategevuslik projekt – koostöö ühise tulemuse nimel). Panustamine töötulemustega mitmetel kooli üritustel, linna-ning vabariigi projektides.

Õpitulemused_4. klass (kunst)**1. trimester***Õpilane:*

- kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes;
- leiab vormi ja funktsiooni seoseid;
- katsetab erinevaid kunstitehnikaid;
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
- täiendab värvisegamisoskusi;
- loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid;
- kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi;
- väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid;
- eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
- kasutab ruumilisuse edastamise võtteid;
- osaleb aruteludes ja koostöös ühise eesmärgi nimel.

2. trimester*Õpilane:*

- mõistab kinkimise mõtet;
- oskab kasutada kavandamist ja tööd mitmes etapis läbi viia;
- tutvub näo proportsiooniga;
- kasutab ruumilisuse edastamise võtteid;
- õpib tundma asjade sümbol-tähendusi;
- stiliseerib piltkujutisi;
- katsetab erinevaid kunstitehnikaid;
- väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid;
- eksperimenteerib kujutamise reeglitega (pimedus);
- uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade;
- kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis;
- eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
- õpib koostöös tundma isamaad ja emakeelt;
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
- täiendab värvisegamisoskusi;
- oskab osaleda koostöös ühise tulemuse nimel;
- osaleb aruteludes ja koostöös ühise eesmärgi nimel.

3. trimester*Õpilane:*

- mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust;
- mõistab muinsuskaitse ja muuseumite vajalikkust;
- kujutab naturist;
- leiab infot erinevatest allikatest;
- uurib, analüüsib ja võrdleb eri ajastute teoseid, märkab erinevaid vorme;
- mõistab pooside/miimika „keelt“ skulptuuris;
- eksperimenteerib kujutamise reeglitega;
- arendab vormitunnetust ja harjutab vormi teostamist;
- loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid;
- planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile;
- mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla;
- täiendab värvisegamisoskusi;
- oskab osaleda koostöös ühise tulemuse nimel;
- osaleb aruteludes ja koostöös ühise eesmärgi nimel.

Õpitulemused_5. klass (kunst)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Ruumiline ja pildiline kujutamine. Loominguline väljendus. Disain ja keskkond. Meedia ja visuaalne kommunikatsioon. Kunstikultuuri tundmine. Iseseisev töö ja arutelu.	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes; • erinevate kompositsioonelementide (joon, vorm, värv, rütm) harjutamine ja kasutamine temaatilistes töödes; • meeleolu ja emotsioonide kujutamine. Loovtööd pastellide ja guaššidega (aastaajad). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • meeleolu ja emotsioonide kujutamine; • loomade kujutamine; • loovtööd pastellidega; • oskab kasutada kavandamist ja tööd mitmes etapis läbi viia; • loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid; • tutvub näo proportsioonidega. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tutvub graafika tehnikatega ja teab, mis on tõmmis; • katsetab monotüüpia tehnikat; • võrdleb ja analüüsib oma ja teiste tööd; • tunneb Eesti rahvarõivaid ja kirivõid; • õpib rütmi, mustri kordust ja värvide valimist piiratud pinnal.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mitmete kunstitehnikate ja töövõtete õppimine, katsetamine; • grataažtehnika – värvilise tausta ja joone koosmõju; • kujutab ja kujundab vaatluse ja mälu järgi; • õpib tundma värve Itteni värviringis: primaar- ja sekundaarvärvid; • kasutab neid oma värviringi loomisel, loovtöös; • soojad ja külmad värvitoonid - tööd ühtses koloriidis. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet natüürmort e. vaikelu; • koostab vähemalt kolmest esemest koosneva kompositsiooni ette antud teemal (nt kohvik); • katsetab kujutada esemeid ruumiliselt; • teab esi-, kesk- ja tagaplaani; • paigutab esemeid osaliselt kattuvatena; • pastellmaali võtete õppimine. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: arhitektuur, fassaad, kompositsiooni tasakaal, dominant. Formaat ja suurussuhted. Visuaalse kompositsiooni baaselemendid (joon, värv, vorm, ruum, rütm); • loob kompositsiooni majade fassaadidest.

	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab ruumilisuse edastamise võtteid; • väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid teemal tuletornid, tuulikud Eestimaal; • teab mõistet: kalligramm; • kujutab edastades ruumilisust; • eksperimenteerib kujutamise reeglitega. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eksperimenteerib kujutamise reeglitega (pimedus); • uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislaade; • kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja loob kompositsiooni Eestimaa loodusest; • Eestimaa kui lapitekk. Rahvarõiva triibustike tundma õppimine; • planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • värviõpetus puhastest värvidest, puhta värvi rõõm inspireerituna Dubuffet loomingust; • sõnumite ja emotsioonide edastamise võtted; • mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid; • pastoosne maalimine (guašš). Guašštehnika-tööjärjekorra õppimine: taust, pealemaal, viimistlus; • talvelindude kujutamine ja maalimine; • leiab infot erinevatest allikatest; • täiendab värvisegamisoskusi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust; • on külastanud TÜ kunstimuuseumi; • teab skulptuure ja oskab teha gemme; • mõistab muuseumite vajalikkust.

Õpitulemused_6. klass (kunst)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
<p>Ruumiline ja pildiline kujutamine.</p> <p>Loominguline väljendus.</p> <p>Disain ja keskkond.</p> <p>Meedia ja visuaalne kommunikatsioon.</p> <p>Kunstikultuuri tundmine.</p> <p>Iseseisev töö ja arutelu.</p>	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes; • leiab vormi ja funktsiooni seoseid; • on leidnud kodukohast oma lemmikpaiga ja kujutab seda pastelltehnikas; • leiab värvi ja vormi seoseid aastaajast lähtuvalt; • tunneb kompositsiooni reegleid: esi- ja tagaplaan, fookus, tasakaal. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on õppinud tundma Eesti taluarhitektuuri: rehielamu ja selle juurde kuuluvad ehitised; • kavandab ja visandab; • oskab kasutada guašš- või pastelltehnikat; • oskab kujutada hooneid perspektiivis: esiplaan, tagaplaan, fookus; • täiendab värvisegamisoskusi, luues sooja-külma koloriidi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud Kreeka vaasimaali ajalooaga; • tunneb erinevate anumate nimetusi ja otstarvet; • uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade; • arendab vormitunnetust ja harjutab vormi teostamist; • teab mõisteid: sümmeetria, ovaal, ellips ruumiliste vormide kujutamisel.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • õpib nägema sümmeetriat erinevates puulehtedes ja viseerib neid pliiatsis; • on tutvunud neoimpressionistide kunstiloominguga; • teostab töö inspireerituna Paul Signaci pintslijoonest punktitehnikas; • teab Itteni 12-osalist värviringi ja katsetab sooja ja külma koloriiti; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • õpib tundma asjade sümbol-tähendusi. Erinevad emotikud; • teab mõisteid koomiks ja miimika ning kujutab emotsioone; • oskab A3 formaadil planeerida oma tööd ja jaotada seda ruutudeks 6x6; • teab vastandvärve ja kasutab neist 2 paari; • teab mõisteid rütm, kordus, šabloon ja trafarett; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb kreeka ornamenti, ordereid ja kasutab neist vähemalt kahte oma loovtöös; • maalib kattevärvidega nii spontaanselt kui läbimõeldult mitmesuguse pinnafaktuuri kasutamise; • eksperimenteerib kujutamise reeglitega.

	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab käärilõiget ja koostab kompositsiooniülesande. 	
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid faktuur, fraktuur; • leiab ja katsetab erinevaid pinnamustreid; • väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid; • on tutvunud rahvuslike algornamentidega; • leiab faktuuri tööle sobilikke ornamente. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • katsetab tööd tušiga. Tušisulatustehnika; • kujundab piiratud pinnal ruumiliselt oma eesnime; • tunneb Itteni värviringi ja teab värvide nimetusi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kujundada kaarti pisiformaadil; • leiab külmi värvitoone; • on õppinud visandama raagus puud: tüvi, võra jne; • teab värvide helestamist; • oskab helestada taustal ja luua kompositsiooni puudest; • loob talvemaastiku guaššides; • analüüsib ja arutleb loovtööde üle. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõistet natüürmort e. vaikelu; • kujutab ja visandab kevadlilli inspireerituna van Goghi päevalilledest; • töötab aktiivselt guaššvärvidega; • leiab sooja koloriidi, maalib pastoosselt; • tunnetab ja arendab oma kunstialaseid võimeid. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla; • mõistab muuseumide ja galeriide vajalikkust; • teab Eesti suurimaid ja tuntuimaid kunstimuuseume; • mõistab ja kasutab sõnavaras kunstialaseid mõisteid.

7. klass – 1 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil
- laulab klassitunnis nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt
- laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatööna.
- kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes
- eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löökpille
- kujundab muusikat kuulates kuuldu põhjal oma arvamuse ning oskab seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale
- omandab muusikalist kirjaoskust muusikaliste osaoskuste kaudu ning rakendab seda erinevates muusikalistes tegevustes
- külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse
- võimalusel paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpreetidega
- laulab peast ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen), „Laul Põhjamaast” (Ü. Vinter), „Tartu marss” (R. Valgre), „Eestlane olen ja eestlaseks jään” (A. Mattiisen)

Põhimõisted:

- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides
- mõistab õpitud oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas
- on tutvunud valikuliselt erinevate rahvaste muusika ja pillidega ning nendega seotud mõistetega.
- eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi
- on tutvunud valikuliselt erinevate rahvaste muusika ja pillidega ning nendega seotud mõistete ja muusikainstrumentidega: Araabia, Juudid, Austraalia, Hiina, Jaapan.

Õpitulemused_7. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Laulmine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni ja puhta intonatsiooniga ning väljendusrikkalt; • on teadlik häälehoiu vajadusest; • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes tunnis ning tunnivälises tegevuses. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast ning väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; • rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; • laulab ea- ja teemakohaseid ühe-, kahe- ning paiguti kolmehäälseid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule.
Muusika kuulamine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit); • eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löökpille ja pillikoosseise. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb muusika üle ja analüüsib seda oskussõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda oma nii suuliselt kui ka kirjalikult; • tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse • omandi kasutamisel (sh internetis); • kuulab ning eristab instrumentaalmuusikat: pillirühmi 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb, analüüsib ja põhjendab oma arvamust muusikaelamuste kohta suulisel, kirjalikul või muul looval viisil; • kasutab arvamust väljendades teadmisi ja muusikalist oskussõnavara.

		<ul style="list-style-type: none"> • (klahv-, keel-, puhk- ja löökpillid) ja sümfooniaorkestrit. 	
Muusikaline kirjaoskus	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • seostab relatiivseid helikõrgusi (astmeid) absoluutsete helikõrgustega; -kasutab infotehnoloogia vahendeid muusikalistes tegevustes. 	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab helistike C–a, G–e, F–d tähendust ning lähtub nendest musitseerides; • leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused; • laulab meloodiat relatiivseid helikõrgusi kasutades käemärkide, rütmistatud astmenoodi järgi ja noodijoonestikul. 	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab õpitud helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; • mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides • mõistab oskussõnade tähendust ning kasutab neid praktikas: tempo, <i>andante</i>, <i>moderato</i>, <i>allegro</i>, <i>largo</i>, <i>ritenuto</i>, <i>accelerando</i>, <i>diinaamika</i>, <i>piano</i>, <i>forte</i>, <i>mezzopiano</i>, <i>mezzoforte</i>, <i>pianissimo</i>, <i>fortissimo</i>, <i>crescendo</i>, <i>diminuendo</i>.
Pillimäng	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille, plokkflööti kaasmängudes ja/või ostinato'des; • lähtub absoluutsetest helikõrgustest (tähtnimedest) pillimängus. 	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • süvendatult pilli õppinud õpilaste • rakendamine musitseerimisel; • rakendab üksi ja rühmas musitseerides teadmisi muusikast; • väljendab erinevates muusikalistes tegevustes oma loomingulisi ideid. 	<i>Õpilane:</i> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; • loob rütmilis-meloodilisi improvisatsioone, kaasmänge ja/või ostinato'sid keha-, rütmi- ja plaatpillidel.

8. klass – 1 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil
- laulab klassitunnis nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt
- laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona.
- kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes
- kujundab muusikat kuulates kuuldu põhjal oma arvamuse ning oskab seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale
- omandab muusikalist kirjaoskust muusikaliste osaoskuste kaudu ning rakendab seda erinevates muusikalistes tegevustes
- külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse võimalusel paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpreetidega
- rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid
- laulab peast ühislause F. Pacius „Eesti hümn”, G. Ernesaks „Mu isamaa on minu arm”, F. Saebelmann
- „Kaunimad laulud“, Ü. Vinter „Laul Põhjamaast“, V. Ojakäär „Oma laulu ei leia ma üles”

Põhimõisted:

- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab õpitud muusikaliste oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas
- on tutvunud valikuliselt erinevate rahvaste muusika ja pillidega ning nendega seotud mõistetega ja muusikainstrumentidega: Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Euroameerika, Afroameerika
- eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi
- on tutvunud klahvpillide ja elektrofonidega, nendega seotud mõistetega.
- on tutvunud rock- ja popmuusika ajalooga, tuntumate ansamblite ja muusikaga.

Õpitulemused_8. klass (muusika)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
LAULMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt ning arvestab esitatava muusikapala stiili, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil; • laulab nii ühe- kui ka mitmehäälselt, olenevalt hääle omapärast, kooris kahe- või kolmehäälselt; • laulab peast kooliastme ühislaulu: „Oma laulu ei leia ma üles” (V. Ojakäär). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab koolikooris õpetaja soovitusel ja musitseerib tunnis erinevates vokaal- ja pillikoosseisudes; • osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti; • rakendab muusikalisi teadmisi ning arvestab muusika väljendusvahendeid üksi ja rühmas lauldes; • laulab peast kooliastme ühislaulu: „Eesti hümn” (F. Pacius), „Eesti lipp” (E. Vörk), „Meil aiaäärne tänavas” (eesti rahvalaul). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • laulab ühe- või mitmehäälselt rühmas olenevalt hääle omapärast; • mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab võimalusel neid laulu õppimisel; • kasutab muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes; • laulab eakohaseid ühe- ja kahehäälsid laule ja kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule; • laulab peast kooliastme ühislaulu: üks laul õpilase valikul pop- või rockmuusikaga seondult.
MUUSIKA KUULAMINE	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kujundab kuuldu põhjal oma arvamuse ning põhjendab seda nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale; • arendab kuulamiskogemust, kontserdi küllastamise kultuuri ning avardab silmaringi, küllastab kontserte ja 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • iseloomustab kuulatavat muusikapala ning põhjendab oma arvamust, kasutades muusikalist oskussõnavara; • väärtustab heatasemelist muusikat elavas ja salvestatud ettekandes; • arendab kuulamiskogemust, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades, võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult; • tunneb huvi oma kooli ja paikkonna muusikaelu ning -sündmuste vastu ja

	<p>muusikaetendusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi; • eristab kõla ja kuju järgi keel-, puhk-, löök- ja klahvpille ning elektrofone ja pillikoosseise. 	<p>kontserdi külastamise kultuuri ning avardab silmaringi, külastab kontserte ja muusikaetendusi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning õpib tundma Prantsuse, Itaalia, Hispaania: Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika muusikat. 	<p>osaleb selles;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kuulab ning õpib tundma rock- ja popmuusika erinevaid stiile; • teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi (sh paikkondlikke).
<p>PÕHIMÕISTED. MUUSIKALINE KIRJAOSKUS.</p>	<p><i>Õpilane</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides; • mõistab alljärgnevate helivältuste, rütmifiguuride ja pausi tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes; <ul style="list-style-type: none"> • mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt; kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid 	<p><i>Õpilane</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud Eesti ning valikuliselt Prantsuse, Itaalia, Hispaania, Põhja- ja Ladina-Ameerika, Aafrika või Idamaade muusikapärandiga ning suhtub sellesse lugupidavalt; • leiab iseloomulikke jooni teiste maade rahvamuusikas ning toob eesti rahvamuusikaga võrreldes esile erinevad ja sarnased tunnused. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, muusikainstrumentide nimetused, pop- ja rokkmuusika; • teab autoriõigusi ning nendega kaasnevat õigusi ja kohustusi; • omab ülevaadet muusikaga seotud elukutsest, ametitest ja võimalustest muusikat õppida; <p>-on tutvunud erinevate rock- ja popmuusika stiilidega, oskab neid nimetada.</p>

	musitseerides.		
LIIKUMINE JA PILLIMÄNG	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • loob improvisatsioone keha- ja rütmipillidel; • kasutab võimalusel keha- ja rütmipille või kaasmängudes ja/või ostinatodes; • väljendab võimalusel muusikapala karakterit liikumise kaudu; (rahvatantsud, laulumängud). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • rakendab pillimängu kaasmängudes; • kasutab üksinda ning koos muusitseerides muusikalisi oskusi ja teadmisi; • tunnetab ja rakendab liikudes muusika väljendusvahendeid; • väljendab liikumise kaudu erinevate maade rahvamuusikale iseloomulikke karaktereid. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kuulata iseennast ja teisi koos muusitseerides; • loob tekste (regivärsse, laulusõnu jne); väljendab muusika karakterit ja meeleolu ning enda loomingulisi ideid liikumise kaudu; • huvitub pop- ja rockmuusikast ning võimalusel osaleb ansamblis; • kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi.

9. klass – 1 tundi nädalas (muusika)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

- laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga, järgib häälehoidu häälemurdeperioodil
- laulab klassitunnis nii ühe- kui ka mitmehäälselt, kooris kahe- või kolmehäälselt
- laulmine ja pillimäng pakuvad muusikalise omaloomingu ning loominguliste ideede elluviimise võimalusi nii üksi kui ka rühmatöona.
- kasutab teadlikult muusikalisi teadmisi nii üksi kui ka rühmas lauldes
- kujundab muusikat kuulates kuuldu põhjal oma arvamuse ning oskab seda argumenteeritult põhjendada nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes muusika oskussõnavarale
- omandab muusikalist kirjaoskust muusikaliste osaoskuste kaudu ning rakendab seda erinevates muusikalistes tegevustes
- külastatakse kontserte ja muusikaetendusi ning käiakse mitmesugustel õppekäikudel, kohtutakse võimalusel paikkonna, aga ka Eesti tuntud heliloojate ja interpreetidega
- rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja –vahendeid
- laulab peast ühislause F. Pacius „Eesti hümn”, E. Vörk „Eesti lipp“

Põhimõisted:

- mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides;
- mõistab helistike C–a, G–e, F–d (repertuaarist tulenevalt D–h) tähendust ning lähtub nendest musitseerides
- 3eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid: meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit ja vormi, mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas:
  - sümfooniaorkester, kammerorkester, keelpilliorkester, dzässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; hääleliigid
  - ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel;
  - rondo, variatsioon;
  - pop- ja rokkmuusika, dzässmuusika, süvamuusika.
- kordavalt I ja II kooliastme muusikaline kirjaoskus ja oskussõnavara.

Õpitulemused_9. klass (muusika)			
	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Laulmine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab relatiivsete helikõrguste (astmete) vajalikkust noodist lauldes ning kasutab neid meloodiat õppides; osaleb laulurepertuaari valimisel ja põhjendab oma seisukohti. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> seostab duur- ja moll helilaadi ning duur- ja moll kolmkõla lauludega; muusikaliselt võimekamad õpilased osalevad koolikooris, esinevad kooliüritustel, muusikaolümpiaadil, laulupäevadel ja laulupeol. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> laulab oma hääle omapära arvestades loomuliku kehahoiu, hingamise, selge diktsiooni, puhta intonatsiooniga ja väljendusrikkalt; arvestab esitatava muusikapala stiili; järgib häälehoidu häälemurdeperioodil.
Muusika kuulamine	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> teab nimetada tuntud heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ning muusika suursündmusi; väljendab oma arvamust kuulnud muusikast ning põhjendab ja analüüsib seda muusika oskussõnavara kasutades suuliselt ja kirjalikult. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> eristab pop-, rokk-, džäss-, filmi- ja lavamuusikat (ooperi, opereti, muusikali ja balletti); teab nimetada tuntud muusika suursündmusi; arutleb muusika üle muusika sõnavara kasutades; võtab kuulda ja arvestab teiste arvamust ning põhjendab enda seisukohti nii suuliselt kui ka kirjalikult. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> arutleb ja analüüsib džässmuusikat kasutades oskussõnavara; kuulab ja eristab muusikapalades muusika väljendusvahendeid (meloodiat, rütmi, tempot, dünaamikat, tämbrit); tunneb autoriõigusi ja nendega kaasnevaid kohustusi intellektuaalse omandi kasutamisel (sh internetis).
Muusikaline kirjaoskus	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> teab laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandiktaktimõõtu ja D-h helistikku; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas: elektrofonid, sümfooniaorkester, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> mõistab taktimõõtude 2/4, 3/4, 4/4 ja laulurepertuaarist tulenevalt kaheksandik-taktimõõdu tähendust ning

	<ul style="list-style-type: none"> • teab bassivõtit ja selle rakendamist musitseerimisel. 	<p>kammerorkester, keelpilliorkester, džässorkester, partituur, muusikainstrumentide nimetused; ooper, operett, ballett, muusikal, sümfoonia, instrumentaalkontsert, spirituaal, gospel, rondo, variatsioon; pop- ja rokkmuusika, džässmuusika, süvamuusika.</p>	<p>arvestab neid musitseerides.</p>
Pillimäng	<ul style="list-style-type: none"> • rakendab Orffi pedagoogikal põhinevaid kaasmänge, ostinatosid, meloodilis-rütmilisi improvisatsioone; • süvendatult pilli õppinud õpilaste rakendamine musitseerimisel 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab pillimängus absoluutset süsteemi; • seostab helistikke C-duur, a-moll; G-duur, e-moll ning F-duur ja d-moll pillimänguga. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab muusikat esitades muusikalisi teadmisi ja oskusi; • kasutab pillimängus rütmimänge – rütmirondo, rütmikett, rütmilis-meloodilised küsimuse-vastuse motiivid.

III kooliaste (7.-9. klass) – 3 tundi nädalas (kunst)

ÕPPESISU- JA TEGEVUSED

ÕPPESISU:

- Arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus. Inimese ja ruumilise keskkonna suhted. Disainiprotsess probleemile uue lahenduse leidmiseks. Tekstid, pildid ja joonised esitluste ja infomaterjalide kujunduses. Kirjagraafika ja graafilise kujunduse baasvõtted piiratud ja piiramata pinnal. Šrift raamatus ja plakatil. Sümbol ja tsitaat kui sõnumikandjad. Kunstiteose vorm ja kompositsioon, perspektiiv, värvilahendus. Materjalide ja tehnika valiku seos sõnumi ja kontekstiga. Erinevate graafikaliikide katsetused (nt. ex-libris, kollaaž). Uurimuslikud ja loovad ülesanded, individuaalsed ja rühmatööd.
- Peegeldus, sümmeetria ja perspektiiv lihtsamatel op - kunsti töödel. Eesti rahvakunst.
- Escheri ruutsüsteem. Lõiming humanitaar- ja reaalainetega. Kompositsiooniskeemid. Animafilmi põhimõte. Kunstiga seotud ametid.

ÕPPETEGEVUSED:

- tänavakunst: Grafiti mõiste ja tehnikad, nende liigid. Paikkonna grafiti kultuur. Kihimaal, natuurist joonistamine varjutamisega. Struktuur, faktuur, tekstuuri joonte liikide kasutamisega.
- A4 kirjatöö kujundamine valitud kirjas. Kirjaõpetuses tehakse koostööprojekte (nt. luuletus + selle kujundamine, oma juturaamatu või ka teksti kujundamine). Mõistete „vinjett, initials, raamatuillustraatorid, autorlus“ kasutamine. Karakteri edasiandmine: Karikatuur, šarž.
- tänav, talukompleks vms (maja välisdetailid, portaal, katused, korstnad jm).
- matemaatiliste mustrite ja ornamentide kasutamine loovtöös. Ribakollaaž.
- puitpindade kujundus, krähmukirjad jm. Ruunikiri ja „salasõnumid“ rahvakunstis.
- arhitektuuri ja disaini funktsionaalsus, ökoloogilisus, esteetilisus ja eetilisus.
- kohaspetsiifiline kunst: linnaruum. Autoriõigused. Kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane töö. Seostame keskkonna elemente kunstniku tööga. Kunstimälestiste tundmine.
- staatilise ja dünaamilise kompositsiooni loomine, kasutades kolmnurkset või diagonaalset kompositsiooniskeemi.
- erinevate vaatepunktide kasutamine ruumi ja objektide kujutamisel (1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivsed vaated). Vormi ja värvi muutused, nende kasutamine oma töödes pildisügavuse loomisel;
- värvide kontrastid, vastastikused mõjud, kooskõlad ja tasakaal. Maalimine spontaanselt ja kavandi alusel.

Õpitulemused_7. klass (kunst)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Ruumiline ja pildiline kujutamine. Loominguline väljendus. Disain ja keskkond. Meedia ja visuaalne kommunikatsioon. Kunstikultuuri tundmine. Iseseisev töö ja arutelu.	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes; • tunneb Eesti muinasjutte/müüte ja kujutab fragmendi oma lemmikloost vabas tehnikas; • leiab vormi ja funktsiooni seoseid; • teab koloriiti: soe ja külm. Sügisvärvid; • oskab leida looduse salapära ja kujutab seda loovalt ette antud pisiformaadil (10x15). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: ex-libris, karikatuur, šarž, koomiks, narratiiv; • leiab infot erinevatest allikatest; • teab Eesti karikaturiste; • loob oma karikatuuri/ek-librise ette antud aktuaalsel teemal formaadil A4 (must-valge); • teab mõisteid: akromaatile, kromaatile ja polükroomne; • kasutades õpitud tsentraalperspektiivi, oskab luua kompositsiooniliselt tasakaalus akromaatilise töö (neutraalvärvid, tonaalsused, helestamine). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kirikliku ja ilmaliku kunsti mõisteid; • mõistab ka väikeste esemete kultuuriväärtust; • oskab hinnata kunstiajaloolist lugu: kirikuaasta; • teab, mis on vitraaž; • kujundab värviliselt vitraaži. Ruudu joonestamine ja musta kontuuri kasutamine; • mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kohaspetsiifiline kunst: linnaruum. Väärtustab kodukoha loodust ja arhitektuuri; • teab skulptuure ja mälestumärke Tartus; • loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: kalligraafia, šrift, seriif, vinjett; • tunneb vähesel määral kalligraafiat ja oskab kujundada kirjatöö (A4) plokk-kirjas; • sümbol ja tsitaat kui sõnumikandjad. Vinjett raamatukunstis; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid ja sisu: tänavakunst, grafiti linnaruumis, koht kunstis. Autorlus, kollektiivne looming; • oskab näha grafiti erinevaid liike ja stiile; • kasutab grafiti kirjastiili ja

	<p>materjale;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab eesti vanasõnu ja häid ütelsusi oma kirjatöös; • teab piiratud ja piiramata pinna mõisteid kujunduses; • katsetab erinevaid kunstitehnikaid; • väljendab visuaalsete vahenditega mõtteid, ideid; • õpib koostöös tundma isamaad ja emakeelt. 	<p>väljendab visuaalsete vahenditega oma mõtteid, ideid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab ruumilisuse edastamise võtteid (3D – ruumilisus); • leiab infot erinevatest allikatest.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: labürint, interjäär-eksterjäär. Kreeta-Mükeene kunsti lühiajalugu. Knossose palee interjäär; • oskab kujutada grafiitpliiatsis labürinti ruumiliselt; • õpib tundma asjade sümbol-tähendusi; • disainülesande kujutab ja kujundab piiratud pinnal (10x15); • tunneb ära visuaalses kunstis staatilise ja dünaamilise kompositsiooni kasutuse. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti rahvakunst. Kapad-kannud ERM kogudes; • arendab vormitunnetust ja harjutab vormi teostamist; • kasutab kavandamist ideede edasiarendamise ja viimistluse protsessis; • loob kompositsiooni ruumilistest vormidest; • märk kui sümbol: peremärgid, ruunikirjad, krähmukirjad ja puitpindade kujundus. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Eesti rahvakunst. Eesti ehe. Metallikunst, metallikunstnik. Sõlg-prees tundmine ja kujutamine; • Eesti rahvuslik ornament: kirivööd; • tunnetab ja tajub värvi- ja rütmi tasakaalu; • loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kasutada ja kujundada 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kasutab erinevaid matemaatilisi 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • eksperimenteerib kujutamise

	<p>lihtsamaid arvutiprogramme (GIMP jt);</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb tsentraalperspektiivi (silmapiir, fookus, tuumpunkt); • oskab kujutada 1 ja 2 koondpunkti abil perspektiivseid vaateid; • lahendab lihtsa op-illusiooni töö tsentraalperspektiivis (M-V); • osaleb rühmatöös ja koostöös ühise tulemuse nimel; • tunnetab ja arendab oma kunstialaseid võimeid. 	<p>mustreid ja ornamente loovtöös (ribakollaaž);</p> <ul style="list-style-type: none"> • on tundma õppinud 20. saj. kunstivoole nagu kubism ja tutvunud kubismi peamiste esindajate (Picasso, Gris, Braque) loominguga; • koostab ja loob kubistliku kompositsiooni kollaažtehnikas; • stiliseerib piltkujutisi ja oskab pindu tükeldada inspireerituna kubismist (värv, vorm, motiiv, muusikainstrument, natüürmort jne.); • oskab koos töötada rühmas. 	<p>reeglitega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade; • planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.
--	---	---	--

Õpitulemused_8. klass (kunst)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Ruumiline ja pildiline kujutamine. Loominguline väljendus. Disain ja keskkond. Meedia ja visuaalne kommunikatsioon. Kunstikultuuri tundmine. Iseseisev töö ja arutelu.	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: arhitektuur, disain, eksterjöör, interjöör; • oskab näha kodukoha arhitektuuri omapära, Tartu linnale omast klassitsistlikku stiili; • kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes; • leiab vormi ja funktsiooni seoseid; • katsetab erinevaid vormi ja joone lahendusi; • teab must-valge ruumimõju; • mõistab muinsuskaitse ja muuseumite rolli ja vajalikkust. Logode tundmine. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: karikatuur, šarž, koomiks, narratiiv; • leiab infot erinevatest allikatest; • teab Eesti karikaturiste; • loob oma karikatuuri ette antud aktuaalsel teemal formaadil A4 (must-valge). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab kirikliku ja ilmaliku kunsti mõisteid; • oskab hinnata kunstiajaloolist lugu: kirikuaasta; • tunneb impressionistlikku ja ekspressionistlikku stiili kunstiajaloo; • teab mõisteid: pointillism, ekspressioon, puäntillism jne.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ameteid: arhitekt, projekteerija, disainer; • oskab leida looduse salapära ja kujutab seda loovalt ette antud pisiformaadil (10x15); • teab mõisteid: ornamentika, proportsioonid, koopia, sümmeetria, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab loovalt suhtuda vabakäejoone töösse (nn Dubuffet värvimaailm); • katsetab loovülesandeid lahendades erinevaid värvi kooskõlasid, ka puhtaid värve; • õpib tundma asjade sümbol-tähendusi ja mõtestab oma tegevust. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • uurib, analüüsib ja võrdleb eri ajastute teoseid, märkab erinevaid vorme; • teeb inspireerituna neoimpressionistidest (nt van Gogh jt) oma loovtöö punktitehnikas;

	<p>geomeetiline ja lillornament;</p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb ja võtab vastutuse pingutust nõudvas pikaajalises 3-etapilises töös; • õpib lugema hindamismudelit, aega hindama ja tähtaegadest kinni pidama. 		<ul style="list-style-type: none"> • eksperimenteerib formaadil A3 värvidega kujutamise reeglitega.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • näeb suurusproportsioone, kavandab ja suurendab valitud kavandist lähtuvalt; • teab mõisteid: pastosne, lasurne, tonaalsus; • teab põhivärve, sekundaar- ja tertsiaalvärve ning helestamise võtteid; • oskab segada guaššvärve ja leida sobilikku tonaalsust; • rakendab kompositsiooni baasoskusi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab disaini kui protsessi; • teab mõisteid: šabloon, moodul, rütm; • stiliseerib piltkujutisi. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: dünaamiline ja staatiline; • arendab vormitunnetust ja harjutab vormi teostamist; • kujutab naturist ja varjutab grafiitpliiatsiga. Katsetab heletumedust; • teab mõisteid: vari, poolvari, heitvari, refleks ja oskab neid kasutada natüürmordi e. vaikelu loomisel.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • mõistab, mis on värvide kogumõju, värvikompositsioon ja kooskõla; • täiendab värvisegamisoskusi; • tunneb vormistusnõudeid etteantud 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab ja eksperimenteerib sõe, sangviini ja seepiaga; • uurib ja võrdleb erinevaid vorme ja kujutamislade; 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • planeerib tegevust süstemaatiliselt ja vastavalt seatud eesmärgile.

ülesandes;

- täpsuse ja korrektsuse omandamine töös joonlaua ja musta markeriga;
- oskab põhjendada oma valikuid.

- teab sõejoonistusi Eesti ärkamisaja kunstnikelt (K. Raud, O. Kallis jt);
- leiab infot erinevatest allikatest;
- osaleb rühmatöös.

Õpitulemused_9. klass (kunst)

	1. trimester	2. trimester	3. trimester
Ruumiline ja pildiline kujutamine. Loominguline väljendus. Disain ja keskkond. Meedia ja visuaalne kommunikatsioon. Kunstikultuuri tundmine. Iseseisev töö ja arutelu.	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • kavandab ja kujundab eesmärgist lähtudes; • leiab vormi ja funktsiooni seoseid; • teab mõisteid: etüüd, skets, visand, eskiis, krokii; • oskab teha etüüdi juustest; • katsetab erinevaid visuaalse kunsti vahendeid; • oskab leida looduse salapära ja kujutab seda loovalt ette antud pisiformaadil (10x15). 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • visuaalne kommunikatsioon. Näiteid kirjakunstnikelt; • disainülesanne ja töö arvutiga; • leiab infot erinevatest allikatest; • kujundab initsiaali/monogrammi piiratud pinnal. loob oma initsiaali. Signeerimine; • loovülesandeid lahendades katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale; • kujutab ja kujundab vaatluse ja ideede põhjal, rakendab kompositsiooni baasoskusi piiratud pinnal. <p>- kasutab ruumilisuse edastamise võtteid.</p>	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab sakraalse ja profaanse kunsti mõisteid; • oskab hinnata kunstiajaloolist lugu: kirikuaasta; • 20.saj. kunstistiilid. Futurism ja op-kunst kunstiajaloos. Liikumise edasiandmine. Optiliste efektide äratundmine; • teab tuntuimaid op- kunstnikke, op-kunsti teerajajaid; • op-ornamentika (kuup või vabavormiline) piiratud ja piiramata pinnal. Optiline illusioon.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • on tutvunud projektsioonjoonestamise algtõdedega ja ISO standarditega: kaks-ja kolmvaade; • oskab kujutada lihtsaid esemeid ruumist tasapinda; • oskab leida ja joonestada ringjoone 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • omab ülevaadet kirja ajaloost ja mõistab kalligraafia tähtsust tänapäeval; • tutvub erinevate kirjastiilidega: esimesed inkunaablid, gooti, laisulekiri, untsiaalkiri jne); • võrdleb arvutikirju ja kalligraafilisi 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • reljeefse pinna illusiooni tekitamine; • moodul kombinatoorika algelemendina. Peitepilt, kaksikpildiga liikumisillusioon; • teab tegevuskunste (performance, happening jt);

	<p>tsentrit joonestuslike võtetega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • osakb jaotada ringoont erinevate võtetega (3, 4, 5, 6, 8). <p>Geomeetrilised kehad ruumis ja tasapinnal.</p>	<p>kirju;</p> <ul style="list-style-type: none"> • teab tuntumaid kirjakunstnikke; • oskab ära tunda kirjaoptikat. 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab infot erinevatest allikatest.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab lahendada disainülesannet „Kuubist tool“ aksonomeetriliste võtetega; • joonestamine joonlaua, sirkli ja grafiitpliatsiga; • loob kompositsiooni ringjoone jaotusel 12ks või 24ks (töö tintenpeniga); • oskab analüüsida oma ja kaaslaste tööd. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid: minuskel, manuskel, šeriif, vinjett, teksti suur algustäht ja oskab oma A3 kirjatöös neid kasutada; • harjutab erinevaid kirjastiile ja leiab nn oma stiili; • õpib kasutama kalligraafilise pliatsit, selle hoidu kirjutamisel. 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • arendab vormitunnetust ja harjutab vormi teostamist; • lahendades loovtööd teemal „Puu“ katsetab erinevaid kunstitehnikaid ja materjale, kasutab sobivaid; • planeerib tegevust süstemaatiliselt ja eesmärgipäraselt.
	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • analüüsib looduslikke ja tehiskeskkondade objekte; • teab geomeetriliste kehade, kujundite ja värvide sümboltähendusi. Arhitektoonika. Geomeetiline kujund kui sümbol; • tunneb ja oskab kasutada kujutamise viise: stiliseerimine, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab kavandada tööd piiratud pinnal mitmes etapis; • teab graafika liike; • oskab kasutada niidigraafikat loovtöös; • kujundab oma kirjatöö vastavalt valitud tekstile ja kirjastiilile; • mõistab värvide kogumõju, 	<p><i>Õpilane:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • osaleb aruteludes ja koostöös. Sõnum kunstiajaloo teljel; • omab ülevaadet nüüdiskunsti olulisematest suundadest ja aktuaalsetest teemadest, muuseumi rollist; • kunstnike, kunstiajaloolaste, disainerite ja arhitektide erialane

	<p>abstraheerimine, deformeerimine;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kompositsiooni rajamine geomeetrilistele kujunditele; • ideest ja eesmärgist lähtuvalt loob ruumilistest kehadest tasapinnalise loovtöö; • oskab kasutada koos erinevaid väljendusvahendeid (graafitpliats, 2-3 värvipliatsit).	<p>värvikompositsiooni ja kooskõla;</p> <ul style="list-style-type: none"> • eksperimenteerib kujutamise reeglitega ja oskab luua tervikkompositsiooni; • tööde kavandamine, esitlemine ja analüüsimine	<p>töö;</p> <ul style="list-style-type: none"> • oskab leida eesmärgistatud infot internetis (kunstialased terminid ja kunstiajaloo telg); • teab reegleid: autori vabadus ja vastutus, autorikaitse olemus.
--	---	--	---